

PK II P 404.4.2016

**Wyciąg ze sprawozdania dotyczącego spraw o przestępstwa popełnione
z pobudek rasistowskich, antysemickich lub ksenofobicznych prowadzonych
w 2016 roku w jednostkach organizacyjnych prokuratury.**

Wstęp

Zgodnie z poleceniem z dnia 13 lipca 2016 roku Pani Dyrektor Departamentu Postępowania Przygotowawczego Prokuratury Krajowej, dane w zakresie spraw o przestępstwa popełnione z motywów rasowych, antysemickich i ksenofobicznych gromadzone są przez Prokuratury Regionalne, a następnie przekazywane do Departamentu Postępowania Przygotowawczego w dwojaki sposób.

Po pierwsze, w części tabelarycznej wszystkie sprawy tej kategorii umieszczone są w przygotowanych formularzach kalkulacyjnych (5 tabelki).

Po drugie, opisowa część sprawozdania ograniczona jest jedynie do pewnych wskazanych spraw tej kategorii, tj.:

- „*spraw dużej wagi ze względu na ich rodzaj, charakter, skutki lub społeczny oddźwięk*”,
- wszystkich spraw z użyciem przemocy,
- spraw zakończonych wydaniem decyzji o umorzeniu lub odmowie z uwagi na przesłankę, iż „*społeczna szkodliwość czynu jest znikoma*”.

I. Omówienie części tabelarycznej

1. Ogólne uwagi sprawozdawcze

Ogółem prowadzono w tym okresie postępowań – 1631 (1548 w 2015 roku), z tego:

- zarejestrowane **nowe sprawy w 2016 roku – 1314** (1169 w 2015 roku), tj. 145 więcej nowych spraw niż w roku 2016,
- **kontynuowane w 2016 roku, a zarejestrowane wcześniej – 318** (2015 roku - 379).

Ogółem zakończono w 2016 roku – **1392** (w 2015 roku - 1239) postępowania, z tego:

- wydano **postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania – 255** (w 2015 roku - 231),
- wydano **postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego – 661** (w 2015 roku - 660), w tym **42 spraw umorzonych „ad personam”**,
- skierowano do Sądu **akty oskarżenia – 158** (w 2015 roku - 158), w tym **28 akty oskarżenia z wnioskiem w trybie art. 335 § 2 kpk**,
- skierowano do Sądu **wnioski w trybie art. 335 § 1 kpk – 73** (w 2015 roku – 30),
- wydano **postanowienia o zawieszeniu postępowań – 82** (w 2015 roku - 65),
- skierowano **wnioski do Sądu o warunkowe umorzenie postępowania – 48** (w 2015 roku - 41),
- skierowano wnioski do Sądu o umorzenie postępowania w trybie art. 324 kpk – 2 (w 2015 roku - 3),
- zakończono w inny sposób – 108,

W toku pozostaje postępowań – 241 (w 2015 roku - 309).

2. Ogólne uwagi sprawozdawcze – prokuratury regionalne

A. Warszawa

505 spraw, w tym 88 kontynuowano z wcześniejszego okresu i 417 nowych.

Ogółem zakończono w 2016 r. 434 postępowań, z tego m.in.:

- wydano postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania – 122,
- wydano postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego – 191, w tym spraw umorzonych „ad personam” – 8,
- skierowano do Sądu akty oskarżenia – 15, w tym 1 akt oskarżenia z wnioskiem w trybie art. 335 § 2 kpk,
- skierowano do Sądu wnioski w trybie art. 335 § 1 kpk – 8,
- skierowano wnioski do Sądu o warunkowe umorzenie postępowania – 13.

B. Białystok

139 spraw, w tym 15 kontynuowano z wcześniejszego okresu i 124 nowych.

Ogółem zakończono w 2016 r. 129 postępowań, z tego m.in.:

- wydano postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania – 17,
- wydano postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego – 72, w tym spraw umorzonych „ad personam” – 2 (omyłkowo podano w sprawozdaniu za I półrocze 2016 roku błędne dane, 3 zamiast 0),
- skierowano do Sądu akty oskarżenia – 12, w tym 2 akty oskarżenia z wnioskiem w trybie art. 335 § 2 kpk,
- skierowano do Sądu wnioski w trybie art. 335 § 1 kpk – 5,
- skierowano wnioski do Sądu o warunkowe umorzenie postępowania – 5.

C. Kraków

149 spraw, w tym 32 kontynuowano z wcześniejszego okresu i 117 nowych.

Ogółem zakończono w 2016 r. 123 postępowań, z tego m.in.:

- wydano postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania – 11,

- wydano postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego – 68, w tym spraw umorzonych „ad personam” – 9,
- skierowano do Sądu akty oskarżenia – 17, w tym 4 akty oskarżenia z wnioskiem w trybie art. 335 § 2 kpk,
- skierowano do Sądu wnioski w trybie art. 335 § 1 kpk – 5,
- skierowano wnioski do Sądu o warunkowe umorzenie postępowania – 5.

D. Katowice

134 sprawy, w tym 102 kontynuowano z wcześniejszego okresu i 32 nowych.

Ogółem zakończono w 2016 r. 125 postępowań, z tego m.in.:

- wydano postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania – 23,
- wydano postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego – 53, w tym spraw umorzonych „ad personam” – 4,
- skierowano do Sądu akty oskarżenia – 17, w tym 2 akty oskarżenia z wnioskiem w trybie art. 335 § 2 kpk,
- skierowano do Sądu wnioski w trybie art. 335 § 1 kpk – 14,
- skierowano wnioski do Sądu o warunkowe umorzenie postępowania – 3.

E. Lublin

92 sprawy, w tym 17 kontynuowano z wcześniejszego okresu i 75 nowych.

Ogółem zakończono w 2016 r. 80 postępowań, z tego m.in.:

- wydano postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania – 10,
- wydano postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego – 37, w tym spraw umorzonych „ad personam” – 4,
- skierowano do Sądu akty oskarżenia – 16,
- skierowano do Sądu wnioski w trybie art. 335 § 1 kpk – 7,
- skierowano wnioski do Sądu o warunkowe umorzenie postępowania – 3.

F. Gdańsk

153 sprawy, w tym 46 kontynuowano z wcześniejszego okresu i 108 nowych.

Ogółem zakończono w 2016 r. 120 postępowań, z tego m.in.:

- wydano postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania – 14,
- wydano postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego – 65, w tym spraw umorzonych „ad personam” – 5,
- skierowano do Sądu akty oskarżenia – 17, w tym 3 akty oskarżenia z wnioskiem w trybie art. 335 § 2 kpk,
- skierowano do Sądu wnioski w trybie art. 335 § 1 kpk – 8,
- skierowano wnioski do Sądu o warunkowe umorzenie postępowania – 5.

G. Poznań

85 spraw, w tym 21 kontynuowano z wcześniejszego okresu i 64 nowych.

Ogółem zakończono w 2016 r. 71 postępowań, z tego m.in.:

- wydano postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania – 17,
- wydano postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego – 36, w tym spraw umorzonych „ad personam” – 3,
- skierowano do Sądu akty oskarżenia – 7, w tym 3 akty oskarżenia z wnioskiem w trybie art. 335 § 2 kpk,
- skierowano do Sądu wnioski w trybie art. 335 § 1 kpk – 3,
- skierowano wnioski do Sądu o warunkowe umorzenie postępowania – 0.

H. Łódź

77 spraw, w tym 4 kontynuowano z wcześniejszego okresu i 73 nowych.

Ogółem zakończono w 2016 r. 68 postępowań, z tego m.in.:

- wydano postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania – 6,
- wydano postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego – 34, w tym spraw umorzonych „ad personam” – 0,
- skierowano do Sądu akty oskarżenia – 18, w tym 7 akty oskarżenia z wnioskiem w trybie art. 335 § 2 kpk,
- skierowano do Sądu wnioski w trybie art. 335 § 1 kpk – 2,
- skierowano wnioski do Sądu o warunkowe umorzenie postępowania – 1.

I. Wrocław

172 sprawy, w tym 39 kontynuowano z wcześniejszego okresu i 133 nowych.

Ogółem zakończono w 2016 r. 140 postępowań, z tego m.in.:

- wydano postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania – 17,
- wydano postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego – 66, w tym spraw umorzonych „ad personam” – 7,
- skierowano do Sądu akty oskarżenia – 23, w tym 6 akty oskarżenia z wnioskiem w trybie art. 335 § 2 kpk,
- skierowano do Sądu wnioski w trybie art. 335 § kpk – 11,
- skierowano wnioski do Sądu o warunkowe umorzenie postępowania – 6.

J. Rzeszów

63 sprawy, w tym 8 kontynuowano z wcześniejszego okresu i 55 nowych.

Ogółem zakończono w 2016 r. 50 postępowań, z tego m.in.:

- wydano postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania – 7,
- wydano postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego – 19, w tym spraw umorzonych „ad personam” – 0,
- skierowano do Sądu akty oskarżenia – 8,
- skierowano do Sądu wnioski w trybie art. 335 § 1 kpk – 7,
- skierowano wnioski do Sądu o warunkowe umorzenie postępowania – 3.

K. Szczecin

62 sprawy, w tym 16 kontynuowano z wcześniejszego okresu i 46 nowych.

Ogółem zakończono w 2016 r. 52 postępowań, z tego m.in.:

- wydano postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania – 11,
- wydano postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego – 20, w tym spraw umorzonych „ad personam” – 1 (w sprawozdaniu za I półrocze omyłkowo podano 3 sprawy zamiast 0),
- skierowano do Sądu akty oskarżenia – 8,
- skierowano do Sądu wnioski w trybie art. 335 § 1kpk – 3,

– skierowano wnioski do Sądu o warunkowe umorzenie postępowania – 4.

Ogólna liczba prowadzonych postępowań i nowe sprawy

W odniesieniu do prowadzonych postępowań to odnotowano ich mniejszą liczbę w następujących regionach:

krakowskie, 149 spraw, tj. ok. 9,2 % ogółu spraw tej kategorii w Polsce (poprzednio 201 – ok. 13 % ogółu spraw tej kategorii w Polsce),

białostockie 139 spraw, tj. ok. 8,5 % ogółu spraw tej kategorii w Polsce (poprzednio 153 – ok. 9,4 % ogółu spraw tej kategorii w Polsce),

lubelskie, 92 sprawy, tj. ok. 5,6 % ogółu spraw tej kategorii w Polsce (poprzednio 98 – ok. 6,3 % ogółu spraw tej kategorii w Polsce),

wrocławskie 129 spraw, tj. ok. 8 % ogółu spraw tej kategorii w Polsce (poprzednio 145 – ok. 9,4 % ogółu spraw tej kategorii w Polsce),

katowickie, 134 sprawy, tj. ok. 8,2% ogółu spraw tej kategorii w Polsce (poprzednio 173 – ok. 11,8 % ogółu spraw tej kategorii w Polsce).

Istotny wzrost odnotowano w regionie warszawskim, 505 spraw, tj. ponad 31 % ogółu postępowań tej kategorii w Polsce (poprzednio 382 – prawie 25 % ogółu spraw tej kategorii w Polsce). Wzrost odnotowano również w regionie gdańskim, 153 sprawy (poprzednio 124), łódzkim 77 spraw, (poprzednio 73) i rzeszowskim 63 sprawy (poprzednio 55).

Zaś w regionie poznańskim (85 spraw – poprzednio 84) i szczecińskim (61 spraw – poprzednio 60) liczba postępowań w latach 2015 i 2016 jest prawie identyczna.

W odniesieniu do nowych spraw odnotowano ich mniejszą liczbę w następujących regionach:

krakowskim 117 spraw (poprzednio 135),

szczecińskim 46 spraw (poprzednio 52),

poznańskim 64 sprawy (poprzednio 71),

lubelskim 75 spraw (poprzednio 83),

wrocławskim 101 spraw (poprzednio 110),

katowickim, 102 sprawy (poprzednio 138).

Istotny wzrost nowych spraw odnotowano w regionie warszawskim, 417 spraw, tj. ok. 31,9 % ogółu nowych spraw tej kategorii w Polsce (poprzednio 281 – ok. 24 % ogółu spraw tej kategorii w Polsce), rzeszowskim 55 spraw (poprzednio 45), łódzkim 73 sprawy (poprzednio 58) oraz białostockim 124 sprawy (poprzednio 90). Nieznaczny wzrost odnotowano również w regionie gdańskim 108 spraw (poprzednio 106).

Wykrywalność

Na prowadzone w 2016 roku w całym kraju wszystkie 1631 postępowania zarzuty przedstawiono w 388 sprawach. Stanowi to ok. 23,9 % prowadzonych spraw.

W roku 2016 w stosunku do łącznej liczby prowadzonych spraw w danym regionie najniższy procentowy poziom wykrywalności odnotowano w Prokuraturze Regionalnej w Warszawie (49 spraw, co stanowi ok. 9,7%).

W pozostałych jednostkach regionalnych odnotowano spraw, w których przedstawiono zarzuty następującą ich liczbę:

- Gdańsk 45 (co stanowi ok. 29,2%),
- Lublin 34 (co stanowi ok. 37%),
- Łódź 19 (co stanowi ok. 24,7%),
- Poznań 19 (co stanowi ok. 22,4%),
- Rzeszów 26 (co stanowi ok. 41,2%),
- Szczecin 23 (co stanowi ok. 37,7%),
- Wrocław 57 (co stanowi ok. 44,2%),
- Białystok 30 (co stanowi ok. 21,6%),
- Katowice 47 (co stanowi ok. 35%),
- Kraków 39 (co stanowi ok. 26,2%).

Zatem jedynie w Prokuraturze Regionalnej w Warszawie, w Prokuraturze Regionalnej w Białymstoku oraz w Prokuraturze Regionalnej w Poznaniu odnotowano niższy poziom wykrywalności niż w odniesieniu do całego kraju.

Odnotować należy, iż w stosunku do I półrocza 2016 poziom wykrywalności w roku 2016 wzrósł w następujących jednostkach: Prokuratura Regionalna w Warszawie i Prokuratura Regionalna we Wrocławiu, zaś Prokuraturze Regionalnej w Rzeszowie oraz Prokuraturze Regionalnej w Szczecinie w zasadzie pozostał na takim samym poziomie. W pozostałych jednostkach w roku 2016 odnotowano niższy poziom wykrywalności niż w I półroczu 2016 roku.

Nadzór służbowy

W sumie nadzorem objętych było 279 spraw, tj. ok. 17,2 % W stosunku do ogółu prowadzonych spraw zdecydowanie najmniejszy procent postępowań, które objęto nadzorem służbowym prokuratur nadrzędnych, odnotowano w regionie warszawskim (jedynie 3 sprawy objęto nadzorem, co stanowi jedynie ok. 0,6% - w sprawozdaniu za I półrocze omyłkowo podano błędne dane w tym zakresie 14).

Niski procent postępowań, które objęto nadzorem służbowym prokuratur nadrzędnych, odnotowano również w regionie gdańskim (15 spraw objęto nadzorem, co stanowi ok. 10 %), katowickim (12 spraw objęto nadzorem, co stanowi ok. 9 %) poznańskim (11 spraw objęto nadzorem, co stanowi ok. 13 %), łódzkim (6 spraw objęto nadzorem, co stanowi ok. 10 %).

Najwyższy procent postępowań, które objęto nadzorem służbowym prokuratur nadrzędnych, odnotowano w regionie lubelskim (56 spraw objęto nadzorem, co stanowi ok. 60,8 %), białostockim (66 spraw objęto nadzorem, co stanowi ok. 47,5 %), szczecińskim (21 spraw objęto nadzorem, co stanowi ok. 34,5 %), rzeszowskim (22 sprawy objęto nadzorem, co stanowi ok. 35 %) i wrocławskim (33 sprawy objęto nadzorem, co stanowi ok. 25,5 %).

W większości przypadków uznano, iż brak jest przesłanek do objęcia sprawy zwierzchnim nadzorem służbowym. Niejednokrotnie również sprawy nie były objęte zwierzchnim nadzorem służbowym z uwagi na brak informacji z prokuratury rejonowej.

3. Ogólna liczba spraw – zestawienie za lata 2000 - 2016

Jak wskazano, ilość postępowań prowadzonych w prokuraturach, dotyczących przestępstw na tle rasowym, w 2016 roku w porównaniu do 2015 roku zwiększyła się, bowiem w tym okresie łącznie zarejestrowano **1631** spraw, w tym **1314 nowych** postępowań, pozostałe sprawy (**318**) były kontynuowane z wcześniejszego okresu.

Zauważyć należy, iż w ostatnich kilkunastu latach zdecydowanie zwiększyła się ilość prowadzonych w tej kategorii postępowań przygotowawczych, przy czym od roku 2014 procentowy wzrost nie ma tak dynamicznego charakteru, porównując do poprzedniego okresu sprawozdawczego, jak to miało miejsce w okresie do 2014 roku.

W dalszym ciągu, w każdym badanym okresie sprawozdawczym odnotowany jest wzrost ogółu spraw, w tym spraw nowych (za wyjątkiem roku 2007), przy czym, od roku 2015 procentowy wzrost nowych spraw nie jest tak dynamiczny, jak w okresie wcześniejszym. W ostatnich dwóch latach liczba nowych spraw kształtuje na poziomie około 100 - 110 w każdym miesiącu. W przeszłości odnotowywano wzrost nowych spraw nawet o 140 % (rok 2008 w stosunku do 2007) czy około 100 % (2013 w stosunku do 2012 czy 2011 w stosunku do 2010).

W roku 2015 wzrost nowych spraw w stosunku do 2014 roku wynosił około 10 % i podobny wzrost (ok. 11,8 %) odnotowano w 2016 roku.

W roku 2015 ogółem zarejestrowano 943.235 wszystkich nowych spraw różnych kategorii (Ds, Pc, Pa, Dsn), w tym 814.227 nowych spraw (Ds.).

W roku 2016 ogółem zarejestrowano 1.055.065 wszystkich nowych spraw różnych kategorii (Ds, Pc, Pa, Dsn), w tym 901.883 nowych spraw (Ds.) czyli odnotowano w roku 2016 o 111.830 więcej wszystkich nowych spraw różnych kategorii (Ds, Pc, Pa, Dsn) niż 2015, w tym o 87.656 nowych spraw (Ds.). Tak więc w roku 2016 w stosunku do 2015 roku nastąpił ok. 11,85% (wszystkich nowych spraw różnych kategorii - Ds, Pc, Pa, Dsn) i ok. 10,8 % (nowych spraw Ds.).

Zatem wskazać należy, iż pomimo kilkunastokrotnego wzrostu liczby nowych „spraw z nienawiści” w poszczególnych latach, **w stosunku do ogółu prowadzonych**

w jednostkach Prokuratury, sprawy tej kategorii stanowią około 0,12% ogółu spraw (Ds, Pc, Pa, Dsn) czy około 0,14 % ogółu spraw (Ds). Procentowy udział spraw tej kategorii w stosunku do ogółu spraw jest identyczny w 2016 roku, jak w roku 2015.

Powyższe dane wskazują, iż ilość nowych postępowań prowadzonych w prokuraturach, dotyczących przestępstw na tle rasowym, w 2016 roku w porównaniu do 2015 roku zwiększyła się podobnie jak wszystkich spraw, niezależnie od ich rodzaju.

W roku 2016 zarejestrowano 1314 nowych postępowań, w roku 2015 zarejestrowano 1169 nowych spraw.

4. Kwalifikacja prawna czynów

W postępowaniach prowadzonych w 2016 roku, sprawy dotyczyły różnych kwalifikacji czynów, przy czym niektóre z nich występowały samodzielnie, inne w zbiegach kumulatywnych. Wskazać należy, iż w sytuacji zbiegów kumulatywnych, odnotowano kwalifikację prawną czynu według zagrożenia najsurowszą karą i nie odnotowano w w/w zestawieniu pozostałych kwalifikacji.

I tak, uwzględniając powyższe założenia, w sprawach w tym okresie najczęściej występowały następujące kwalifikacje prawne czynów:

- 256 § 1 kk – 606 sprawy (około 37 %),
- 257 kk – 525 spraw (około 32 %),
- 119 § 1 kk – 263 sprawy (około 16%),
- 288 § 1 kk – 27 spraw,
- 256 § 2 kk – 35 spraw,
- 255 § 1 , § 2 i 3 kk – 45 spraw,
- 196 kk – 27 spraw,
- 194 kk – 6 spraw,
- 231 § 1 kk – 7 spraw,
- 158 § 1 lub § 2 kk – 4 sprawy,

– 216 § 1 lub § 2 kk – 7 spraw,

– 190 § 1 kk – 5 spraw.

Niejednokrotnie w sprawach występowały inne kwalifikacje (m.in. art.136 § 3 kk, art.137 § 1 kk, art.189 § 1 kk, art.262 § 1 kk, art.280 § 1 kk – w kumulatywnej kwalifikacji z innymi artykułami).

W 2016 roku ponad 85 % ogółu spraw stanowią sprawy zakwalifikowane w jednej z trzech kwalifikacji tj. art. 256 § 1 kk, art. 257 kk i art. 119 § 1 kk.

W wielu przypadkach występowały kwalifikacje kumulatywne (np. art. 257 kk w zb. z art. 119 § 1 kk w zb. z art. 158 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk, art. 207 § 1 kk w zb. art. 257 kk w zw. z art. 11 § 2 kk, art. 119 § 1 kk w zb. z art. 257 kk w zw. z art. 11 § 2 kk, art. 119 § 1 kk w zb. z art. 257 kk w zb. z art. 157 § 2 kk w zw. z art. 11 § 2 kk, art. 257 kk w zw. z art. 57 a §1 kk, art. 158 § 2 kk i art. 257 kk w zw. z art. 11 § 2 kk). Stosunkowo często występowały kwalifikacje kumulatywne art. 257 kk z art. 119 § 1 kk, jak i art. 257 kk z art. 256 § 1 kk.

W 2015 roku najwięcej spraw dotyczyło kwalifikacji z art. 256 § 1 kk – 891 sprawy, art. 257 kk – 712 spraw, art. 119 § 1 kk – 165 spraw, art. 288 § 1 kk – 78 sprawy, art. 256 § 2 kk – 51 spraw, art. 196 kk – 28 spraw, art. 255 § 1, 2 lub 3 kk – 28 spraw, art. 190 § 1 kk – 28 spraw, art. 157 § 2 kk – 36 spraw, art. 158 § 1 lub 2 kk – 28 spraw, art. 231 § 1 kk – 21 spraw, art. 216 § 1 i 2 kk – 22 sprawy, 194 kk – 20 spraw, art. 217 § 1 kk – 13 spraw, art. 126 a kk – 21 spraw, art. 133 kk – 13 spraw, art. 212 § 1 i 2 kk – 12 spraw, art. 261 kk – 10 spraw. Pozostałe kwalifikacje w roku 2015 występowały w liczbie poniżej 10 spraw.

Przy czym, w sytuacji zbiegów kumulatywnych, w zestawieniu za 2015 rok odnotowano wszystkie kwalifikacje, stąd w konsekwencji suma spraw, uwzględniając wskazane kwalifikacje, była wyższa niż łączna liczba spraw. Dlatego też, porównując dane za 2015 rok oraz 2016 rok, uwzględnić należy powyższe uwagi dotyczące innej metodologii zbierania danych, bowiem nie można ich porównywać wprost.

Mając na celu jednokrotne uwzględnianie jednej sprawy w danych, co do kwalifikacji czynu, przyjęto odmienną metodę analizy danych za rok 2016 niż

tą, którą zastosowano przy analizie danych za 2015 rok. W konsekwencji, porównując dane za oba okresy, odnotowano mniejszą liczbę spraw w przypadku prawie wszystkich kwalifikacji w 2016 roku – stan ten jest w pełni zrozumiały, pomimo wskazanego wzrostu nowych spraw w tym okresie. **W przypadku art. 119 § 1 kk analiza danych wskazuje na niepokojące zjawisko. W 2016 roku odnotowano 263 spraw, w analogicznym okresie 2015 roku odnotowano 165 takich spraw.**

W porównaniu do roku 2015, w roku 2016 odnotowano również wzrost spraw z art. 126 a kk (21 - 22), art. 255 § 1, 2, 3 kk (28 - 45) i art. 133 kk (13 - 21).

5. Postanowienia o umorzeniu oraz odmowy wszczęcia

W okresie sprawozdawczym **wydano 255 postanowień o odmowie wszczęcia postępowania** (231 w 2015 roku).

Wydano 661 (660 w 2015 roku) postanowień o umorzeniu postępowania przygotowawczego, w tym 619 „in rem” oraz w tym 42 spraw umorzonych „ad personam”.

W 2015 roku umorzono postępowania przeciwko 48 osobom na etapie postępowań przygotowawczych.

W roku 2016 spośród 619 spraw, w których wydano postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego „in rem”, najczęściej, jako podstawę decyzji, wskazano:

– w 346 sprawach (406 w 2015 roku) – art. 322 kpk (§ 219 ust 1 Regulaminu powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury),

– 183 sprawach (207 w 2015 roku) – art. 17 § 1 pkt 2 kpk,

– 70 sprawach (63 w 2015 roku) – art. 17 § 1 pkt 1 kpk.

Niewykrycie sprawców

Ilość spraw umorzonych z powodu niewykrycia sprawców zmniejszyła się w porównaniu do 2013, 2014 i 2015 roku.

I tak:

W 2013 r. taką podstawę umorzenia wskazano łącznie w 298 postępowaniach, co stanowi ponad 42 % spraw zakończonych.

W 2014 r. taką podstawę umorzenia wskazano łącznie w 422 sprawach na 1160 spraw zakończonych, co stanowi ok. 36 % spraw zakończonych.

W 2015 r. taką podstawę umorzenia wskazano łącznie w 406 sprawach na 1239 spraw zakończonych, co stanowi ok. 33 % spraw zakończonych.

W 2016 roku taką podstawę umorzenia wskazano łącznie w 346 sprawach na 1392 spraw zakończonych, co stanowi ok. 25 % spraw zakończonych.

Tak więc, ilość spraw umorzonych z powodu niewykrycia sprawców zmniejszyła od roku 2013 z poziomu ponad 42 % spraw do ok. 25 % spraw zakończonych w roku 2016.

W 2016 roku taką podstawę umorzenia najczęściej wskazano w przypadku spraw zakwalifikowanych w jednej z trzech kwalifikacji, tj. art. 256 § 1 kk (150 spraw – ok. 43 % ogółu takich decyzji), art. 257 kk (116 spraw – ok. 33,5 % ogółu takich decyzji) i art. 119 § 1 kk (35 spraw – ok. 10 % ogółu takich decyzji).

6. Wykrywalność

Wykrywalność tego rodzaju przestępstw zmniejszała się od 2007 roku (wówczas ok. 40%) i w kolejnych latach poziom wykrywalności był zdecydowanie niższy niż w roku 2007. Najniższy poziom osiągnęła w roku 2011 (ok. 17%), przy czym stopniowo zwiększała się w latach 2013, 2014, 2015 oraz w analizowanym okresie sprawozdawczym. W 2016 roku wykrywalność tego rodzaju przestępstw była większa niż w 2015 roku.

Na prowadzone w **2015 roku** 1548 postępowań zarzuty przedstawiono w 331 sprawach, co stanowi ok. **21%** prowadzonych spraw, wobec 468 osób.

Na prowadzone w 2016 roku 1631 postępowań zarzuty przedstawiono w 388 sprawach, co stanowi ok. 23,9 % prowadzonych spraw, wobec 534 osób.

Przy czym, na prowadzone w I półroczu 2016 roku w całym kraju wszystkie 863 postępowania zarzuty przedstawiono w 224 sprawach i stanowiło to ok. 26% prowadzonych spraw, tak więc w II półroczu 2016 roku poziom wykrywalności był niższy niż w I półroczu.

Wykrywalność kształtuje się odmiennie w odniesieniu do kwalifikacji prawnej czynu. **Odnotowano kwalifikacje prawne czynu, w odniesieniu do których wykrywalność jest znacznie wyższa lub wyższa niż przeciętna tej kategorii przestępstw.**

Na 263 spraw prowadzonych z **art. 119 § 1 kk** – zarzuty przedstawiono w 121 sprawach (wobec 201 podejrzanych – łączna liczba zarzutów 252) – **wykrywalność ok. 46 %.**

Na 22 spraw prowadzonych z **art. 126 a kk** – zarzuty przedstawiono w 7 sprawach (wobec 7 podejrzanych – łączna liczba zarzutów 7) – **wykrywalność ok. 31,8 %.**

Na 27 spraw prowadzonych z **art. 196 kk** – zarzuty przedstawiono w 8 sprawach (wobec 8 podejrzanych – łączna liczba zarzutów 8) – **wykrywalność ok. 29,6 %.**

Odnotowano kwalifikacje prawne czynu, w odniesieniu do których wykrywalność jest znacznie niższa lub niższa niż przeciętna tej kategorii przestępstw.

Na 27 spraw prowadzonych z **art. 288 § 1 kk** – zarzuty przedstawiono w 5 sprawach (wobec 9 podejrzanych – łączna liczba zarzutów 11) – **wykrywalność ok. 18,5 %.**

Na 606 spraw prowadzonych z **art. 256 § 1 kk** – zarzuty przedstawiono w 99 sprawach (wobec 122 podejrzanych – łączna liczba zarzutów 134) – **wykrywalność ok. 16,4 %.**

Na 35 spraw prowadzonych z art. 256 § 2 kk – zarzuty przedstawiono w 7 sprawach (wobec 7 podejrzanych – łączna liczba zarzutów 7) – **wykrywalność 20 %**.

Na 522 spraw prowadzonych z art. 257 kk – zarzuty przedstawiono w 115 sprawach (wobec 148 podejrzanych – łączna liczba zarzutów 176) – **wykrywalność ok. 22 %**.

7. Środki zapobiegawcze

W porównaniu do 2015 roku, w okresie sprawozdawczym zwiększyła się liczba bezwzględna, jak i procent spraw, w których stosowano środki zapobiegawcze (w stosunku do ogółu spraw tej kategorii). Zwiększyła się również bezwzględna liczba osób, wobec których stosowano środki zapobiegawcze, jak i liczba osób, wobec których zastosowano tymczasowe aresztowanie jak i wolnościowe środki.

W 2015 roku na prowadzonych 1548 postępowań w 41 sprawach stosowano środki zapobiegawcze wobec 64 osób, w tym tymczasowe aresztowanie wobec 6 osób i wolnościowe środki zapobiegawcze wobec 58 osób.

W 2015 roku na prowadzonych 1548 postępowań w ok. 2,6 % stosowano środki zapobiegawcze.

W 2016 roku na prowadzonych 1631 spraw w 88 postępowaniach stosowano środki zapobiegawcze wobec 137 osób, w tym tymczasowe aresztowanie wobec 18 osób i wolnościowe środki zapobiegawcze wobec 119 osób.

W 2016 roku na prowadzonych 1631 postępowań w ok. 5,4% stosowano środki zapobiegawcze.

Liczba spraw, w których stosowano środki zapobiegawcze, w roku 2016 w porównaniu do roku 2015, zwiększyła się o ok. 114 %.

Liczba osób, wobec których stosowano środki zapobiegawcze, w roku 2016 w porównaniu do roku 2015, zwiększyła się o ok. 115,9 %.

Liczba osób, wobec których stosowano środki zapobiegawcze w postaci tymczasowego aresztowania, w roku 2016 w porównaniu do roku 2015, zwiększyła się o 200 %.

Liczba osób, wobec których stosowano wolnościowe środki zapobiegawcze, w roku 2016 w porównaniu do roku 2015, zwiększyła się o ok.105 %.

W 2016 roku spośród niezolacyjnych środków zapobiegawczych najczęściej stosowano:

- dozór Policji (126),**
- poręczenie majątkowe (25),**
- zakaz opuszczania kraju (31).**

W 2016 roku na łączną liczbę 88 spraw, w których zastosowano środki zapobiegawcze zdecydowana większość spraw dotyczyła:

- czynów z art. 119 § 1 kk – 61 przypadków (wobec 102 osób),**
- czynów z art. 257 kk – 15 przypadków (wobec 19 osób),**

Incydentalnie stosowano środki zapobiegawcze w przypadku sprawców czynów z innych kwalifikacji (m.in. art.158 § 1 lub § 2 kk, art.196 kk, art. 256 § 1 kk).

8. Dane co do czynu ze względu na sposób działania sprawcy

Na 1631 postępowania prowadzone w 2016 roku :

- 701, tj. ok. 43 % prowadzonych spraw, dotyczyło przestępstw popełnianych z wykorzystaniem Internetu, z tego 273 sprawy zakończono umorzeniem (ok. 41,3 % ogółu takich decyzji), 124 sprawy zakończono odmową wszczęcia (ok. 48,6 % ogółu takich decyzji), 40 spraw zakończono aktem oskarżenia (ok. 24,5 % ogółu takich decyzji), 32 – wnioskiem w trybie art.335 § 1 kpk (ok. 43,8 % ogółu takich decyzji), 42 – wnioskiem o warunkowe umorzenie (87,5% ogółu takich decyzji),**
- 25 , tj. ok. 1,5 % spraw, dotyczyło publikacji książkowych i prasowych,**
- 22 tj. ok. 1,4 % spraw, dotyczyło przestępstw związanych z zachowaniem kibiców i sportowców na zawodach sportowych lub w związku z zawodami,**

- **87, tj. ok. 5,4 % spraw**, dotyczyło wydarzeń związanych z organizowanymi manifestacjami, zgromadzeniami, wiecami, itp.
- **155, tj. ok. 9,5 % spraw**, dotyczyło rasistowskich napisów, czyli graffiti na murach, budynkach, ogrodzeniach, itp.,
- **162, tj. ok.10,3 % spraw**, spraw dotyczyło zdarzeń związanych ze stosowaniem przemocy wobec osoby,
- **171, tj. ok.10,3 % spraw**, spraw dotyczyło wypowiedzania gróźb wobec osoby,
- 301, tj. ok. 18,5 % spraw – pozostałe przypadki.

Porównując dane z okresu sprawozdawczego do danych dotyczących 2015 roku, stwierdzić należy: **w dalszym ciągu zdecydowana większość czynów popełnianych jest „z wykorzystaniem Internetu”, przy czym procent spraw „z wykorzystaniem Internetu” w stosunku do ogółu zmniejszył się istotnie w 2016 roku . Natomiast wzrosła liczba spraw dotyczących wydarzeń związanych z organizowanymi manifestacjami, zgromadzeniami, wiecami, itp.** (obecnie 87, w 2015 roku 39).

Przy czym w niektórych jednostkach odnotowano większą ilość spraw, które dotyczyły przestępstw popełnianych z wykorzystaniem Internetu, niż dane w odniesieniu do całego kraju. I tak, w Prokuraturze Regionalnej w Warszawie odnotowano 298 (tj. ok. 59 % ogółu spraw w tej jednostce) czy w Prokuraturze Regionalnej w Szczecinie odnotowano 29 (tj. ok. 46,8 % ogółu spraw w tej jednostce). Zaś w niektórych jednostkach odnotowano mniejszą ilość spraw, które dotyczyły przestępstw popełnianych z wykorzystaniem Internetu, niż dane w odniesieniu do całego kraju. I tak, w Prokuraturze Regionalnej w Łodzi odnotowano 17 (tj. 22 % ogółu spraw w tej jednostce), w Prokuraturze Regionalnej w Rzeszowie odnotowano 21 (tj. 33,33 % ogółu spraw w tej jednostce), w Prokuraturze Regionalnej we Wrocławiu odnotowano 57 (tj. ok. 33,1 % ogółu spraw w tej jednostce).

Przy czym w niektórych jednostkach odnotowano większą ilość spraw, dotyczących rasistowskich napisów, czyli graffiti na murach, budynkach, ogrodzeniach, itp., niż wskazują dane w odniesieniu do całego kraju. I tak,

w Prokuraturze Regionalnej w Białymstoku odnotowano 18 (tj. ok. 12,9% ogółu spraw w tej jednostce), w Prokuraturze Regionalnej w Katowicach odnotowano 22 (tj. ok. 16,4% ogółu spraw w tej jednostce), w Prokuraturze Regionalnej w Krakowie odnotowano 19 (tj. ok. 12,8 % ogółu spraw w tej jednostce), w Prokuraturze Regionalnej w Łodzi odnotowano 11 (tj. ok. 14,2% ogółu spraw w tej jednostce), w Prokuraturze Regionalnej w Poznaniu odnotowano 11 (tj. ok. 12,9% ogółu spraw w tej jednostce). Natomiast w Prokuraturze Regionalnej w Rzeszowie odnotowano 2 (tj. ok. 3,2% ogółu spraw w tej jednostce), mniejszą ilość spraw, które dotyczyły rasistowskich napisów, czyli graffiti na murach, budynkach, ogrodzeniach, itp., niż dane w odniesieniu do całego kraju.

9. Dane co do czynu ze względu na osobę – motyw działania sprawcy

Ze zgromadzonych 2016 roku informacji o postępowaniach wynika, iż **motywem działania sprawców w tych sprawach była przynależność osoby lub grupy osób do następujących grup narodowościowych, rasowych, etnicznych, politycznych, wyznaniowych lub ze względu na bezwyznaniowość:**

Muzułmanie (w 363 postępowaniach – ok. 22%),

Żydzi (w 160 postępowaniach – ok. 10 %),

Romowie (w 109 postępowaniach – ok. 6,7 %),

osoby rasy czarnej (w 98 postępowaniach – ok. 6%),

Polacy (w 86 postępowaniach - ok. 5,2 %),

Ukraińcy (w 92 postępowaniach – ok. 5,7 %),

katolicy (w 59 postępowaniach ok. 3,6 %),

Syryjczycy (w 24 postępowaniach).

W 206 sprawach (ok. 12,6 %) jako motyw działania podano „propagowanie faszystowskiego ustroju państwa” (w poprzednich latach w sprawozdaniach nie uwzględniano wskazanego motywu).

W ponad 26 % przypadków „motyw działania” przypisano do kategorii „inne” niż wskazane powyżej. Niejednokrotnie określano motyw jako „nienawiść na tle narodowościowym” czy „nienawiść z powodów narodowościowo - etnicznych”.

Odnutowano (wskazane w kategorii „inne”) również postępowania, z analizy których wynika, iż motywem działania sprawców byli Niemcy, Rosjanie, Turcy, Hindusi czy „uchodźcy” (po kilkanaście lub kilka z danej kategorii), zaś w nielicznych przypadkach inne narodowości (m.in. Litwini, Białorusini, Ormianie, Albańczycy, Bułgarzy, Portugalczycy, Węgrzy, Tunezyjczycy, Wietnamczycy, Rumuni) lub grupy etniczne czy etniczno-wyznaniowe Tatarzy, Łemkowie lub grupy wyznaniowe (prawosławni, Świadkowie Jehowi, buddyści, członkowie Kościoła Ewangelicznego, luteranie) czy też ateści. Odnutowano również pojedyncze postępowania, z analizy których wynika, iż motyw działania sprawców określono jako „ksenofobiczny ze względu na orientację seksualną” oraz „ksenofobiczny ze względu na płeć” czy „homoseksualiści” czy „lesbijki”. Odnutowano również pojedyncze postępowania, w których jako motyw działania sprawców określono „pochodzenie z innego państwa”, „imigranci”, „cudzoziemcy”, „inna nieokreślona narodowość”.

O ile w 2015 roku, najczęściej podmiotem ataków były osoby pochodzenia romskiego, następnie pochodzenia żydowskiego, osoby wyznania muzułmańskiego, osoby, o czarnym kolorze skóry, osoby wyznania katolickiego, osoby pochodzenia ukraińskiego, Syryjczycy i Polacy, to w **2016 roku, najczęściej podmiotem ataków były osoby wyznania muzułmańskiego, następnie pochodzenia żydowskiego, osoby pochodzenia romskiego, osoby o czarnym kolorze skóry, Ukraińcy, Polacy, osoby wyznania katolickiego i Syryjczycy.**

Prawie dwukrotnie wzrosła liczba spraw, w których podmiotem działania sprawcy były osoby wyznania muzułmańskiego (z 192, tj. 12,4 %, do 362, tj. ok. 22 % ogółu spraw), przy czym zdecydowana większość spraw została zarejestrowana w I półroczu 2016 roku.

Przy czym, w niektórych jednostkach odnotowano większą ilość spraw, w których podmiotem działania sprawcy były osoby wyznania muzułmańskiego, niż dane w odniesieniu do całego kraju. I tak, w Prokuraturze Regionalnej

w Gdańsku odnotowano 53 (tj. ok. 35 % ogółu spraw w tej jednostce), w Prokuraturze Regionalnej w Białymstoku odnotowano 49 (tj. ok. 35,2 % ogółu spraw w tej jednostce), w Prokuraturze Regionalnej w Rzeszowie odnotowano 18 (tj. ok. 28,5 % ogółu spraw w tej jednostce) spraw, w których podmiotem działania sprawcy były osoby wyznania muzułmańskiego.

Prawie trzykrotnie wzrosła liczba spraw, w których podmiotem działania sprawcy byli Ukraińcy (z 37, tj. ok. 2,4 %, do 92, tj. ok. 5,7% ogółu spraw).

Przy czym, w niektórych jednostkach odnotowano większą ilość spraw, w których podmiotem działania sprawcy Ukraińcy, niż dane w odniesieniu do całego kraju. I tak, w Prokuraturze Regionalnej w Lublinie odnotowano 10 (tj. ok. 10,8 % ogółu spraw w tej jednostce), Prokuraturze Regionalnej w Rzeszowie odnotowano 8 (tj. ok. 12,7 % ogółu spraw w tej jednostce), Prokuraturze Regionalnej w Wrocławiu odnotowano 21 (tj. ok. 12,2 % ogółu spraw w tej jednostce), Prokuraturze Regionalnej w Szczecinie odnotowano 6 (tj. ok. 9,7 % ogółu spraw w tej jednostce), w których podmiotem działania sprawcy byli Ukraińcy.

Również prawie trzykrotnie wzrosła liczba spraw, w których podmiotem działania sprawcy byli Polacy (z 32, tj. ok. 2 %, do 86, tj. ok. ok. 5,2% ogółu spraw). Przy czym, w niektórych jednostkach odnotowano większą ilość spraw, w których podmiotem działania sprawcy byli Polacy, niż dane w odniesieniu do całego kraju. I tak, w Prokuraturze Regionalnej w Gdańsku odnotowano 10 (tj. ok. 7,8 % ogółu spraw w tej jednostce), Prokuraturze Regionalnej w Warszawie odnotowano 42 (tj. ok. 8,3 % ogółu spraw w tej jednostce).

Zdecydowanie zmniejszyła się liczba spraw, w których podmiotem działania sprawcy były osoby pochodzenia romskiego (z 236, tj. ok. 15,2%, do 109, tj. 6,7 % ogółu spraw). Przy czym, w niektórych jednostkach odnotowano większą ilość spraw, w których podmiotem działania sprawcy były osoby pochodzenia romskiego, niż dane w odniesieniu do całego kraju. I tak, w Prokuraturze Regionalnej w Krakowie odnotowano 32 (tj. ok. 21,5 % ogółu spraw w tej jednostce), Prokuraturze Regionalnej w Katowicach odnotowano 15

(tj. ok. 11,2 % ogółu spraw w tej jednostce), Prokuraturze Regionalnej w Poznaniu odnotowano 9 (tj. ok. 10,6 % ogółu spraw w tej jednostce), Prokuraturze Regionalnej w Rzeszowie odnotowano 16 (tj. ok. 9,5 % ogółu spraw w tej jednostce), Prokuraturze Regionalnej we Wrocławiu odnotowano 13 (tj. ok. 7,6 % ogółu spraw w tej jednostce), w których podmiotem działania sprawcy były osoby pochodzenia romskiego.

Zwiększyła się liczba spraw, w których podmiotem działania sprawcy były osoby wyznania katolickiego (z 44, tj. ok. 2,8 %, do 59, tj. 3,6% ogółu spraw). Przy czym, w niektórych jednostkach odnotowano większą ilość spraw, w których podmiotem działania sprawcy były osoby wyznania katolickiego, niż dane w odniesieniu do całego kraju. I tak, w Prokuraturze Regionalnej w Białymstoku odnotowano 9 (tj. ok. 6,6 % ogółu spraw w tej jednostce), w Prokuraturze Regionalnej w Poznaniu odnotowano 5 (tj. ok. 5,9 % ogółu spraw w tej jednostce) czy w Prokuraturze Regionalnej w Warszawie odnotowano 25 (tj. ok. 5 % ogółu spraw w tej jednostce).

Istotnie zmniejszyła się liczba spraw, w których podmiotem działania sprawcy były osoby pochodzenia żydowskiego (z 208, tj. ok.13,4%, do 160, tj. 10 % ogółu spraw), jak i też osoby o czarnym kolorze skóry (z 166, tj. ok. 10,7% do 98, tj. 6 % ogółu spraw).

Przy czym, w niektórych jednostkach odnotowano nieznacznie większą ilość spraw, w których podmiotem działania sprawcy były osoby pochodzenia żydowskiego, niż dane w odniesieniu do całego kraju. I tak, w Prokuraturze Regionalnej w Lublinie odnotowano 12 (tj. ok. 13 % ogółu spraw w tej jednostce), w Prokuraturze Regionalnej w Warszawie odnotowano 67 (tj. ok. 13,3 % ogółu spraw w tej jednostce), spraw, w których podmiotem działania sprawcy były osoby pochodzenia żydowskiego. Zaś w niektórych jednostkach odnotowano mniejszą ilość spraw, w których podmiotem działania sprawcy były osoby pochodzenia żydowskiego, niż dane w odniesieniu do całego kraju – np. w Prokuraturze Regionalnej w Poznaniu odnotowano 2 (tj. ok. 2,4 % ogółu spraw w tej jednostce) sprawy czy Prokuraturze Regionalnej we Wrocławiu

odnotowano 2 (tj. ok. 5,2 % ogółu spraw w tej jednostce) sprawy w których podmiotem działania sprawcy były osoby pochodzenia żydowskiego.

Zmniejszyła się liczba spraw, w których podmiotem działania sprawcy byli Syryjczycy (z 36 spraw tj. ok. 2,3 %, w roku 2015 do 24, tj. ok. 1,5 %, spraw 2016 roku).

10. Akty oskarżenia

W stosunku do lat wcześniejszych, tj. 2010-2015 roku, wzrosła łączna liczba (bezwzględna i procentowa) kierowanych aktów oskarżenia i wniosków do Sądu o skazanie bez przeprowadzania rozprawy w trybie art.335 § 1 kpk oraz wniosków o warunkowe umorzenie postępowania. I tak:

W 2010 roku skierowano 30 aktów oskarżenia (18% spraw zakończonych).

W 2011 roku skierowano tylko 40 aktów oskarżenia i 3 wnioski o warunkowe umorzenie postępowania, co jest wynikiem gorszym niż w latach wcześniejszych (15,4% spraw zakończonych).

W 2012 roku skierowano 75 aktów oskarżenia, 1 wniosek o warunkowe umorzenie postępowania, co stanowi ok. 18,6% spraw zakończonych w tym okresie.

W 2013 roku skierowano 111 aktów oskarżenia, 5 wniosków o warunkowe umorzenie postępowania, co stanowi ok. 16,4% spraw zakończonych w tym okresie.

W 2014 roku skierowano 154 akty oskarżenia i 25 wniosków o warunkowe umorzenie postępowania, co stanowi ok. 15,4% spraw zakończonych w tym okresie.

W 2015 roku skierowano 158 aktów oskarżenia oraz w 30 sprawach skierowano wnioski do Sądu o skazanie bez przeprowadzania rozprawy w trybie art.335 kpk i 41 wniosków o warunkowe umorzenie postępowania (łącznie 229 decyzji tego typu), co stanowi ok. 18,5% spraw zakończonych w tym okresie.

W 2016 roku skierowano 158 aktów oskarżenia oraz w 73 sprawach skierowano wnioski do Sądu o skazanie bez przeprowadzania rozprawy w trybie art.335 § 1 kpk oraz skierowano 48 wniosków o warunkowe umorzenie

postępowania (łącznie 279 decyzji tego typu), co stanowi ok. 20 % spraw zakończonych w tym okresie.

11. Postępowanie sądowe

W okresie sprawozdawczym w sumie skierowano do Sądów:

- 158 aktów oskarżenia,
- 73 wnioski o wydanie na posiedzeniu wyroku skazującego i orzeczenie uzgodnionych z oskarżonym kar (w trybie art.335§ 1 kpk),
- 48 wniosków o warunkowe umorzenie postępowania karnego,
- 2 wnioski z art.324 kpk.

Najwięcej aktów oskarżenia i wniosków w trybie art. 335 § 1 kpk skierowano w stosunku do sprawców czynów z art. 119 § 1 kk (57 akty oskarżenia i 22 wniosków), z art. 256 § 1 kk (34 akty oskarżenia i 23 wnioski) i z art. 257 kk (53 akty oskarżenia i 20 wniosków).

Natomiast zdecydowaną większość wniosków o warunkowe umorzenie postępowania karnego skierowano w stosunku do sprawców czynów z art. 256 § 1 kk (24) i z art. 257 kk (17).

W okresie sprawozdawczym w sumie:

- skazano 241 osób,
- w tym 24 osoby w trybie art. 335 § 2 kpk,
- 69 osób w trybie art. 335 § 1 kpk,
- 10 osób w trybie art. 387 kpk,
- warunkowo umorzono postępowanie wobec 45 osób,
- uniewinniono 14 osób (w tym 7 prawomocnie).

Podstawą skazań były przede wszystkim: art. 119 § 1 kk (84), art. 256 § 1 kk (65) i art. 257 kk (65); w pojedynczych przypadkach inne artykuły – np. art. 288 § 1 kk (3), art. 126 a kk (2), 196 kk (4).

Dla porównania w roku 2015 skazano 180 osób, Sądy warunkowo umorzyły postępowania wobec 74 osób, wyroki uniewinniające zapadły wobec 6 osób. Tak

więc, w okresie sprawozdawczym **odnotowano niepokojący wzrost wyroków uniewinniających.**

II. Omówienie części opisowej.

„Sprawy dużej wagi ze względu na ich rodzaj, charakter, skutki lub społeczny oddźwięk”.

W poszczególnych powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratur regionalnych odnotowano następującą liczbę spraw tej kategorii:

Prokuratura Regionalna w Białymstoku (3),

Prokuratura Regionalna w Gdańsku (35),

Prokuratura Regionalna w Katowicach (5),

Prokuratura Regionalna w Krakowie (12),

Prokuratura Regionalna w Lublinie (2),

Prokuratura Regionalna w Łodzi (2),

Prokuratura Regionalna w Poznaniu (6),

Prokuratura Regionalna w Rzeszowie (4),

Prokuratura Regionalna w Szczecinie (2),

Prokuratura Regionalna w Warszawie (17),

Prokuratura Regionalna we Wrocławiu (15).

Przypuszczalnie nieostre kryteria tej kategorii spraw mogą być przyczyną odmiennej oceny przy uznaniu postępowania za „*sprawę dużej wagi ...*” i w konsekwencji różnych proporcji tych spraw w stosunku do łącznej liczby spraw prowadzonych w poszczególnych prokuraturach regionalnych. I tak, ok. 22,9 % spraw prowadzonych na obszarze właściwości Prokuratury Regionalnej w Gdańsku zostało uznanych za „*sprawy dużej wagi ...*”, zaś w innych jednostkach tak zakwalifikowanych spraw jest znacznie mniej.

Nadmieniam, iż „*sprawy dużej wagi ze względu na ich rodzaj, charakter, skutki lub społeczny oddźwięk*”, w których użyto przemocy, odnotowano

w w/w sprawozdaniu jedynie w kategorii „*sprawy z użyciem przemocy*”. Przy czym, niewątpliwie, „*sprawy z użyciem przemocy*” zazwyczaj również stanowiły „*sprawy dużej wagi ze względu na ich rodzaj, charakter, skutki lub społeczny oddźwięk*”.

Sprawy z użyciem przemocy

W 2016 roku, łącznie prowadzono 162 sprawy z użyciem przemocy wobec osoby, w tym zarejestrowano 131 nowych spraw.

W 2015 roku łącznie prowadzono 86 spraw odnośnie zdarzeń związanych z użyciem przemocy wobec osoby.

Tak więc porównując okres sprawozdawczy i rok 2015, istotnie zwiększyła się liczba prowadzonych postępowań odnośnie zdarzeń związanych z użyciem przemocy wobec osoby.

W 2016 roku w poszczególnych powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratur regionalnych prowadzono:

w Prokuraturze Regionalnej w Białymstoku 13 spraw (w tym zarejestrowano 9 nowych spraw),

w Prokuraturze Regionalnej w Gdańsku 21 spraw (w tym zarejestrowano 21 nowych spraw),

w Prokuraturze Regionalnej w Krakowie 12 spraw (w tym zarejestrowano 8 nowych spraw),

w Prokuraturze Regionalnej w Lublinie 14 spraw (w tym zarejestrowano 13 nowych spraw),

w Prokuraturze Regionalnej w Katowicach 14 spraw (w tym zarejestrowano 12 nowych spraw),

w Prokuraturze Regionalnej w Łodzi 11 spraw (w tym zarejestrowano 10 nowych spraw),

w Prokuraturze Regionalnej w Poznaniu 12 spraw (w tym zarejestrowano 6 nowych spraw),

w Prokuraturze Regionalnej w Rzeszowie 10 spraw (w tym zarejestrowano 7 nowych spraw),

w Prokuraturze Regionalnej we Wrocławiu 31 spraw (w tym zarejestrowano 25 nowych spraw),

w Prokuraturze Regionalnej w Szczecinie 6 spraw (w tym nowych spraw 6),

w Prokuraturze Regionalnej w Warszawie 18 spraw (w tym zarejestrowano 14 nowych spraw).

O ile w odniesieniu do całości kraju, sprawy z użyciem przemocy wobec osoby stanowiły około 10 % wszystkich spraw tej kategorii, to w poszczególnych jednostkach prokuratury wskaźnik ten kształtuje się odmiennie. I tak:

Wrocław ok. 18 %,

Rzeszów ok. 15,9 %,

Gdańsk ok. 14,3 %,

Kraków ok. 12 %,

Lublin ok. 15,2 %,

Łódź ok. 15,7 %,

Poznań ok. 14,1 %,

Katowice ok. 10,5 %,

Szczecin ok. 10 %,

Białystok ok. 9,4,

Warszawa ok. 3,6 %.

W zdecydowanej większości nowe postępowania prowadzone były odnośnie zdarzeń zaistniałych w 2016 roku, aczkolwiek odnotowano również sprawy zarejestrowane w roku 2016, a dotyczyły zdarzeń zaistniałych przed rokiem 2016 (np. PR 2 Ds. 139.2016 Prokuratury Rejonowej dla Wrocławia - Stare Miasto – materiały wyłączone wobec współsprawców z postępowania 2 Ds. 425/15 Prokuratury Rejonowej dla Wrocławia - Stare Miasto; PR 1 Ds. 797.2016 Prokuratury Rejonowej Łódź – Polesie czy PR 1 Ds. 227.2016 Prokuratury Rejonowej w Strzelcach Opolskich – materiały wyłączone z postępowania 1 Ds. 376/15 Prokuratury Rejonowej w Strzelcach Opolskich).

Sprawy zakończone wydaniem decyzji o umorzeniu lub odmowie z uwagi na przesłankę, iż „społeczna szkodliwość czynu jest znikoma”

W następujących jednostkach organizacyjnych prokuratur regionalnych **odnotowano w sumie 6 w/w decyzji (w tym 4 na etapie in rem i 2 ad personam):**

- Białystok 1 (V Ds. 1/16 Prokuratura Okręgowa w Łomży – sprawa zbadana w Prokuraturze Regionalnej w Białymstoku, uznano decyzję merytoryczną za słuszną),
- Warszawa 2 (1 Ds. 1222/15 Prokuratura Rejonowa Warszawa – Śródmieście w Warszawie – sprawa zbadana w Prokuraturze Okręgowej w Warszawie, uznano decyzję merytoryczną za słuszną; 1 Ds. 971.2016 Prokuratura Rejonowa Warszawa – Śródmieście w Warszawie – sprawa zbadana w Prokuraturze Okręgowej w Warszawie, uznano decyzję merytoryczną za słuszną),
- Lublin 3 (PR 1 Ds. 90.2016 Prokuratura Rejonowa Lublin-Południe w Lublinie – sprawa prowadzona pod nadzorem Prokuratury Okręgowej w Lublinie, Prokuratura Regionalna w Lublinie nie przeprowadziła badania wskazanej sprawy, gdyż decyzja jest nieprawomocna; PR 1 Ds. 272.2016 Prokuratura Rejonowa Lublin-Południe w Lublinie, sprawa prowadzona była pod nadzorem Prokuratury Okręgowej w Lublinie; Prokuratura Regionalna w Lublinie przeprowadziła badania wskazanej sprawy, uznano decyzję merytoryczną za słuszną; PR 1 Ds. 1380.2016 Prokuratura Rejonowa Lublin-Południe w Lublinie, sprawa prowadzona była pod nadzorem Prokuratury Okręgowej w Lublinie, Prokuratura Regionalna w Lublinie przeprowadziła badania wskazanej sprawy, uznano decyzję merytoryczną za słuszną).

W pozostałych Prokuraturach Regionalnych w tym okresie sprawozdawczym nie odnotowano w/w decyzji.

Cztery sprawy dotyczyły art. 257 kk, po jednej art. 119 § 1 kk i art. 126 a kk.

W przeszłości incydentalnie podejmowano decyzje merytoryczne z uwagi na wskazaną podstawę. I tak najwięcej tego typu spraw odnotowano w 2015 roku – 5 spraw. W 2011 roku 2 sprawy. W 2006 i 2014 roku tylko jedno postępowanie.

W latach 2007, 2008, 2009, 2010, 2012, 2013 r. nie odnotowano ani jednej takiej decyzji.

Uwzględniając gromadzone dane dotyczące poprzednich lat odnośnie do w/w zagadnienia oraz biorąc pod uwagę, z jednej strony, odnotowany wielokrotny wzrost spraw tej kategorii, tj. „przestępstw z nienawiści” w okresie od 2000 roku, jak i też, z drugiej strony, odnotowany wzrost tego typu decyzji w tym okresie sprawozdawczym, w pełni uzasadniony jest postulat, aby sprawy zakończone wydaniem decyzji o umorzeniu lub odmowie z uwagi na przesłankę, iż „społeczna szkodliwość czynu jest znikoma” nadal podlegały stałej kontroli w ramach nadzoru służbowego.

III. Podsumowanie

W porównaniu do 2015 roku zwiększyła się, w 2016 roku, ilość postępowań prowadzonych w prokuraturach dotyczących przestępstw na tle rasowym.

W tym okresie prowadzono łącznie 1631 sprawy (1548 w 2015 roku), w tym 1314 nowych postępowań (1169 w 2015 roku), pozostałe 318 spraw było kontynuowanych z wcześniejszego okresu.

O ile od kilkunastu lat, w liczbach bezwzględnych, zdecydowanie corocznie zwiększała się ilość prowadzonych w tej kategorii postępowań przygotowawczych, o tyle od roku 2015 (podobnie w roku 2016), wzrost procentowy nie ma tak dynamicznego charakteru, porównując do poprzedniego okresu sprawozdawczego, jak to miało miejsce w okresie do 2014 roku.

Ilość nowych postępowań prowadzonych w prokuraturach, dotyczących przestępstw na tle rasowym, w 2016 roku w porównaniu do 2015 roku zwiększyła się podobnie jak wszystkich spraw, niezależnie od ich rodzaju.

W odniesieniu do prowadzonych postępowań to w pięciu prokuraturach regionalnych odnotowano ich mniejszą liczbę, zaś w czterech odnotowano wzrost, a w dwóch liczba postępowań w latach 2015 i 2016 jest prawie identyczna.

Istotny wzrost odnotowano w regionie warszawskim, 505 spraw, tj. ponad 31 % ogółu postępowań tej kategorii w Polsce (poprzednio 382 – prawie 25 % ogółu spraw tej kategorii w Polsce).

W odniesieniu do nowych spraw odnotowano ich mniejszą liczbę w sześciu prokuraturach regionalnych, a w pozostałych pięciu wzrost.

Istotny wzrost nowych spraw odnotowano w regionie warszawskim, 417 spraw, tj. ok. 31,9 % ogółu nowych spraw tej kategorii w Polsce (poprzednio 281 – ok. 24 % ogółu spraw tej kategorii w Polsce).

W postępowaniach prowadzonych w 2016 roku, sprawy dotyczyły różnych kwalifikacji czynów, przy czym ponad 85 % ogółu spraw stanowią sprawy zakwalifikowane w jednej z trzech kwalifikacji tj. art. 256 § 1 kk, art. 257 kk i art. 119 § 1 kk.

W zakresie danych co do czynu ze względu na sposób działania sprawcy nadal zdecydowana większość czynów popełnianych jest „z wykorzystaniem Internetu”, przy czym procent spraw „z wykorzystaniem Internetu” w stosunku do ogółu spraw, zmniejszył się w stosunku do danych dotyczących 2015 roku. Natomiast wzrosła liczba spraw dotyczących wydarzeń związanych z organizowanymi manifestacjami, zgromadzeniami, wiecami, itp., spraw dotyczących zdarzeń związanych ze stosowaniem przemocy wobec osoby i spraw dotyczących wypowiedania gróźb wobec osoby.

W 2016 roku istotnie zmieniły się dane co do czynu ze względu na osobę. O ile w 2015 roku, najczęściej podmiotem ataków były osoby pochodzenia romskiego, następnie pochodzenia żydowskiego, osoby wyznania muzułmańskiego, osoby, o czarnym kolorze skóry, osoby wyznania katolickiego, osoby pochodzenia ukraińskiego, Syryjczycy i Polacy, to w 2016 roku, najczęściej podmiotem ataków były osoby wyznania muzułmańskiego, następnie pochodzenia żydowskiego, osoby pochodzenia romskiego, osoby o czarnym kolorze skóry, Ukraińcy, Polacy, osoby wyznania katolickiego i Syryjczycy.

Prawie dwukrotnie wzrosła liczba spraw, w których podmiotem działania sprawcy były osoby wyznania muzułmańskiego, przy czym zdecydowana większość spraw została zarejestrowana w I półroczu 2016 roku.

Prawie trzykrotnie wzrosła liczba spraw, w których podmiotem działania sprawcy byli Ukraińcy i Polacy. Istotnie zwiększyła się liczba spraw, w których podmiotem działania sprawcy były osoby wyznania katolickiego.

Zdecydowanie zmniejszyła się liczba spraw, w których podmiotem działania sprawcy były osoby pochodzenia romskiego, osoby pochodzenia żydowskiego, jak też osoby o czarnym kolorze skóry.

W roku 2016 liczba spraw, w których wydano postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego była niemal identyczna jak w roku 2015. W roku 2016 liczba spraw, w których wydano postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania, była nieznacznie wyższa niż w roku 2015 (255 - 231). Odnotowano pozytywne tendencje takie jak istotne zmniejszenie się liczby spraw umorzonych z powodu niewykrycia sprawcy.

W 2016 roku wykrywalność tego rodzaju przestępstw była większa niż w analogicznym okresie 2015 roku. W niektórych jednostkach odnotowano niższy poziom wykrywalności niż w odniesieniu do całego kraju, przy czym szczególnie niski odnotowano w Prokuraturze Regionalnej w Warszawie.

W stosunku do lat wcześniejszych, tj. 2010-2015, wzrosła ilość kierowanych aktów oskarżenia i wniosków do Sądu o skazanie bez przeprowadzania rozprawy w trybie art. 335 § 1 kpk oraz wniosków o warunkowe umorzenie postępowania.

Odnotowano wzrost liczby postępowań art. 255 § 1, 2, 3 kk i z art. 119 kk oraz innych spraw dotyczących zdarzeń związanych ze stosowaniem przemocy wobec osoby i spraw dotyczących wypowiedania gróźb wobec osoby. Z uwagi na charakter czynu art. 255 § 1, 2, 3 kk (nawoływanie i pochwalenie przestępstwa) i na znamiona czynu z art. 119 kk („*stosowanie przemocy lub groźby bezprawnej ...*”) i innych spraw dotyczących zdarzeń związanych ze stosowaniem przemocy i spraw dotyczących wypowiedania gróźb, istotne zwiększenie się liczby tych postępowań budzi szczególnie uzasadniony niepokój. Przy czym,

w odniesieniu do spraw z art. 119 § 1 kk odnotować należy wysoki poziom wykrywalność ok. 46 % (na 263 spraw prowadzonych z art. 119 § 1 kk – zarzuty przedstawiono w 121 sprawach wobec 201 podejrzanych – łączna liczba zarzutów 252), jak i też znacznie niższy poziom spraw umorzonych z powodu niewykrycia sprawcy niż co do ogółu „spraw z nienawiści”.

W zakresie praktyki stosowania środków zapobiegawczych w tej kategorii przestępstw wskazać należy.

Liczba spraw, w których stosowano środki zapobiegawcze, liczba osób, wobec których stosowano środki zapobiegawcze, liczba osób, wobec których stosowano wolnościowe środki zapobiegawcze w roku 2016 w porównaniu do roku 2015, zwiększyła się o ponad 100 %. Zaś liczba osób, wobec których stosowano środki zapobiegawcze w postaci tymczasowego aresztowania, w roku 2016 w porównaniu do roku 2015, zwiększyła się o 200 %.

Wśród negatywnych tendencji odnotować należy:

- wzrost liczby uniewinnień,
- wzrost spraw, w których podjęto decyzję o umorzeniu lub odmowie z uwagi na znikomy stopień społecznej szkodliwości czynu,
- wzrost liczby spraw dotyczących zdarzeń związanych z organizacją manifestacji, zgromadzeń i wieców, itp. (postulowane wzmocnienie przez Policję działań prewencyjnych i technicznego zabezpieczenia tego typu zdarzeń).

Jako pozytywną tendencję odnotować należy, iż w okresie sprawozdawczym większa liczba spraw została zakończona niż zarejestrowano nowych spraw.

Ze wszystkich spraw prowadzonych w roku 2016 objęto nadzorem służbowym prokuratur nadrzędnych jedynie 279 spraw (tj. ok. 17,2% prowadzonych spraw). W stosunku do ogółu prowadzonych spraw zdecydowanie najmniejszy procent postępowań, które objęto nadzorem służbowym prokuratur nadrzędnych, odnotowano w Prokuraturze Regionalnej w Warszawie. Niski procent postępowań, które objęto nadzorem służbowym prokuratur nadrzędnych, odnotowano również w regionie gdańskim, katowickim i łódzkim.

Zaś najwyższy procent postępowań, które objęto nadzorem służbowym prokuratur nadrzędnych, odnotowano w regionie lubelskim, białostockim, szczecińskim, rzeszowskim i wrocławskim.

Nadto, podsumowując wskazać należy, iż analiza danych gromadzonych w zakresie przestępstw tej kategorii za lata 2014, 2015 i 2016 wskazuje na pozytywne tendencje (np. zmniejszanie się liczby spraw zakończonych wobec niewykrycia sprawcy, wzrost wykrywalności, większa liczbę spraw została zakończona niż zarejestrowano nowych spraw) świadczące m.in. o wyższej skuteczności działań Prokuratury. Odnotowano również wzrost bezwzględny i procentowy liczby spraw zakończonych aktami oskarżenia i wnioskami do Sądu o skazanie bez przeprowadzania rozprawy w trybie art. 335 § 1 kpk oraz wnioskami o warunkowe umorzenie postępowania i liczby spraw, w których zastosowano środki zapobiegawcze.